20/10/2019

Αρχαιολόγοι ανακάλυψαν ελληνικό σχολείο 1700 ετών στην Αίγυπτο!

/ Παιδεία και Πολιτισμός

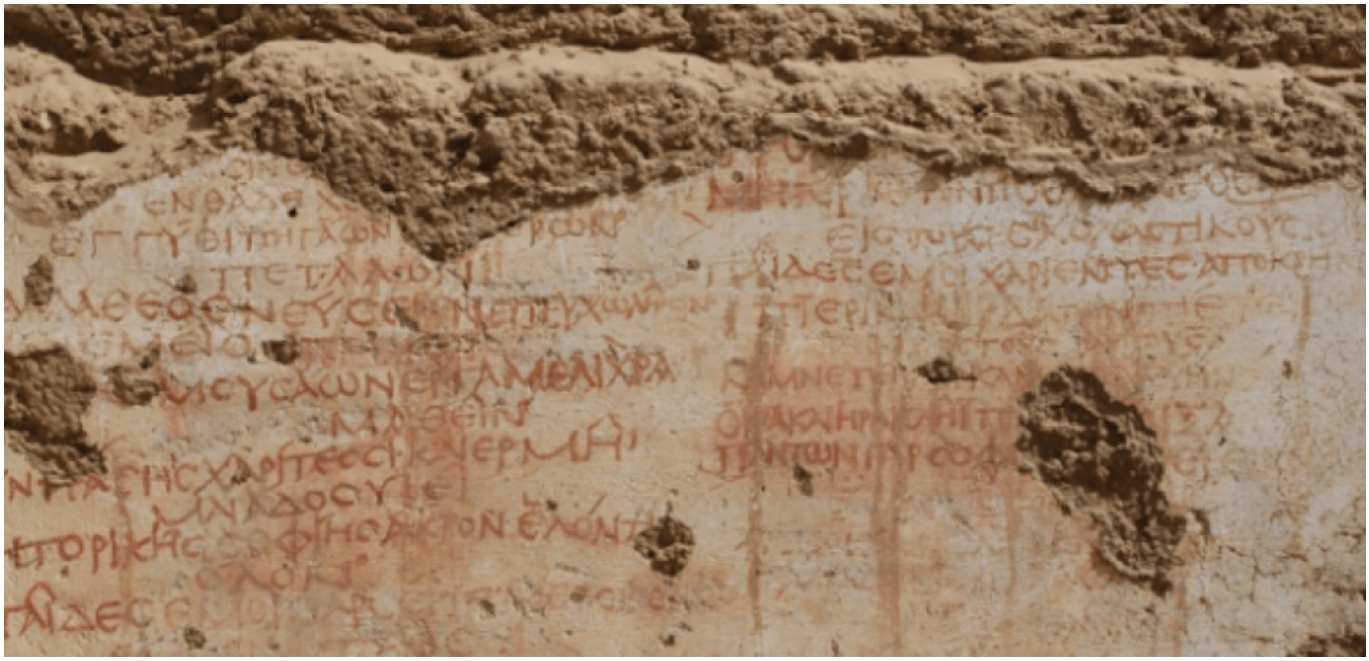

Οι αρχαιολόγοι που εργάζονται στη δυτική έρημο της Αιγύπτου ανακάλυψαν ένα σχολείο 1.700 ετών περίπου, στους τοίχους του οποίου βρέθηκαν κείμενα γραμμένα στην αρχαία ελληνική γλώσσα, συμπεριλαμβανομένου και ενός κειμένου για την αρχαία χρήση των φαρμάκων που παραπέμπει στην Οδύσσεια του Ομήρου.

Το σχολείο – το οποίο έχει μικρούς πάγκους που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές ως θρανία για να κάθονται, να διαβάζουν ή να στέκονται όρθιοι και να γράφουν στους τοίχους – χρονολογείται σε μια εποχή όπου η Αίγυπτος ελέγχεται από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και τα αρχαία ελληνικά ήταν ευρέως διαδεδομένα.

Σε χρήση για λιγότερο από 20 χρόνια, το κτίριο του σχολείου ενσωματώθηκε τελικά ως τμήμα ενός μεγάλου σπιτιού που περιείχε πολύχρωμα έργα τέχνης, συμπεριλαμβανομένων εικόνων των θεών του Ολύμπου, σύμφωνα με τους ερευνητές.

Το σπίτι, και μερικά από τα έργα τέχνης που φιλοξενούσε, ανακαλύφθηκαν για πρώτη φορά το 1979. Το 2001, ένα νέο πρόγραμμα έρευνας στην Amheida, που σήμερα χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από το πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, οδήγησε στην ανακάλυψη του σχολείου, των ελληνικών συγγραμμάτων του και ακόμη περισσότερων σκηνών τέχνης που φιλοξενούσε.

Στον αρχαίο κόσμο, τα σχολεία δεν αποτελούσαν αυτόνομα κτίρια αλλά φιλοξενούνταν συχνά σε άλλα μέρη – όπως σε ιδιωτικές κατοικίες, δημόσια κτίρια και ναούς – και, ως εκ τούτου, είναι πολύ δύσκολο για τους αρχαιολόγους να το προσδιορίσουν με ακρίβεια, αναφέρει η Raffaella Cribiore, καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, στο άρθρο της στο επιστημονικό περιοδικό Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik.

Παρόλο που οι αρχαιολόγοι γνωρίζουν την ύπαρξη κι άλλου αρχαίου σχολείου στην Αίγυπτο – του πανεπιστημίου στην Αλεξάνδρεια – το σχολείο στην Amheida είναι μοναδικό, γιατί βρέθηκε με κείμενα στους τοίχους του, δηλώνει η Cribiore. Τα κείμενα αυτά είναι «μια ακόμη απόδειξη ότι η διδασκαλία και η μάθηση πραγματοποιήθηκε εκεί, και επιβεβαιώνουν ότι ανήκουν στον μοναδικό κτίριο που έχει ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα από την αρχαιότητα, και που αναγνωρίζεται με βεβαιότητα ως σχολείο ενώ επιδεικνύει και εκπαιδευτικές δραστηριότητες», αναφέρει η Cribiore.

Για παράδειγμα, το κείμενο που αναφέρεται στην Οδύσσεια αφηγείται μια θρυλική ιστορία για την αρχαία χρήση φαρμακευτικών ουσιών: η Ελένη της Τροίας δίνει στους επισκέπτες της ένα φάρμακο (πιθανόν όπιο), το οποίο «παίρνει μακριά τη θλίψη και το θυμό, και φέρνει τη λήθη σε κάθε αρρώστια», αναφέρει το αρχαίο κείμενο. «Όποιος το πιεί αναμεμειγμένο σε κύπελλο δεν θα αφήσει να πέσει ένα δάκρυ στο μάγουλό του κατά τη διάρκεια αυτής της ημέρας τουλάχιστον. Μιμηθείτε». Η λέξη «Μιμηθείτε» φαίνεται να υποδεικνύει στους μαθητές ότι θα πρέπει να αντιγράψουν το κείμενο με κάποιο τρόπο. Αρχαίες πηγές αναφέρουν ότι μερικοί άνθρωποι πίστευαν ότι αυτό το απόσπασμα είχε μια τέτοια μαγική ποιότητα που μπορούσε να ηρεμεί τους νέους.

Σε ένα διαφορετικό δωμάτιο του σχολείου, η ομάδα ανακάλυψε ένα άλλο κείμενο που αποτελείται από ένα δάσκαλο να προτρέπει τους μαθητές του να αποκτήσουν τέτοιες ρητορικές ικανότητες που να φτάνουν μέχρι το επίπεδο διαφόρων θεοτήτων, όπως του αρχαίου Έλληνα θεού Ερμή. Προέτρεψε επίσης τους μαθητές να δουλέψουν σκληρά. «Να είστε τολμηροί, αγόρια μου. Ο μεγάλος θεός θα σας ανταμείψει με ένα όμορφο στέμμα πολλαπλής αρετής», αναφέρει μέρος του κειμένου. «Δούλεψε σκληρά για μένα, ο κόπος κάνει τους άνδρες ανδροπρεπείς …»

Το σχολείο δεν ήταν σε χρήση για μεγάλο χρονικό διάστημα, ίσως επειδή ο δάσκαλος μετακινήθηκε ή έχασε τη ζωή του, σύμφωνα με τους ερευνητές. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, «το σχολείο ήταν ο δάσκαλος και έπαψε να υπάρχει όταν ο τελευταίος μετακινήθηκε ή πέθανε», γράφει η Cribiore. Αφού έκλεισε, το σχολικό κτίριο ενσωματώθηκε σε ένα κοντινό σπίτι που ανήκε σε έναν σύμβουλο της πόλης με το όνομα «Serenos», ο οποίος χρησιμοποίησε μέρος του ως αποθηκευτικό χώρο.
Το 1979, οι ερευνητές βρήκαν μια εικόνα των θεών του Ολύμπου στο σπίτι του Serenos και οι πρόσφατες ανασκαφές έφεραν στο φως περισσότερα έργα ζωγραφικής μεταξύ των οποίων και μια σκηνή συμποσίου με έναν άνδρα να παίζει φλάουτο. Σε ένα δωμάτιο, σχεδόν κάθε επιφάνεια «ήταν διακοσμημένη, είτε με πολύχρωμα γεωμετρικά μοτίβα ή με ζωντανές σχηματικές παραστάσεις, έτσι ώστε η εμπειρία της εισόδου στο χώρο, για πρώτη φορά κατά την αρχαιότητα θα πρέπει να ήταν συντριπτική», έγραψε η Susanna McFadden, καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο Fordham, σε ένα βιβλίο με τίτλο «Actes du XII Colloque de l’ Association International pour la Peinture Murale Antique». (Το βιβλίο θα δημοσιευθεί από τον εκδοτικό οίκοInternazionale L’ Associazione per la Pittura murale antica).

Ο Serenos φαίνεται να είχε μια εκτίμηση για τα μαθήματα που λάμβανα χώρα στο σχολείο και διατήρησε το κείμενο του καθηγητή που προτρέπει τους μαθητές να εργαστούν σκληρά και να ανυψώσουν τις ρητορικές τους ικανότητες, αναφέρει η Cribiore. Οι ιδιοκτήτες του σπιτιού κατά πάσα πιθανότητα«εκτίμησαν την εμφάνιση και το περιεχόμενό του, το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως σημάδι της πολιτιστικής τους εκλέπτυνσης», γράφει η Cribiore.